

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนในการตั้งกระทู้ถาม

ความสำคัญของการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภา ก็คือถือว่าเป็นการควบคุมการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรีโดยตรงวิธีหนึ่ง ซึ่งสมาชิกรัฐสภามีสิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ^๑ ที่จะตั้งกระทู้ถามในเรื่องใดๆ ก็ได้ ถึงแม้ว่ารัฐมนตรีมีเอกสิทธิ์ที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย แต่ในทางปฏิบัติ รัฐมนตรีจะพยายามตอบกระทู้ถามทุกอย่างของสมาชิกให้ได้มากที่สุด เพราะถ้าหากว่ารัฐมนตรีไม่ตอบกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภาบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอแล้ว สมาชิกรัฐสภาก็อาจจะเข้าชื่อกันเสนอญัตติขอให้เปิดการอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนแล้วแต่กรณี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มี^{อัน}การลงมติ^{อัน} หรือเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะ^{อัน} ซึ่งเป็นมาตรการที่รุนแรงและมีผลกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ดังนั้นกระทู้ถามจึงมีประโยชน์ในแง่ที่ทำให้ฝ่ายบริหารต้องไตร่ตรองให้รอบคอบต่อการกำหนดนโยบายหรือการปฏิบัติงาน และยังเป็นการยับยั้งการปฏิบัติงานที่อาจผิดพลาด ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมได้ เพราะถ้ามีการกระทำอันไม่เหมาะสม สมาชิกรัฐสภาอาจจะนำปัญหานั้นมาตั้งเป็นกระทู้ถามได้ นอกจากนี้เมื่อมีกระทู้ถามก็ย่อมทำให้รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบได้มีโอกาสแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงถึงอุปสรรคต่างๆ ให้สมาชิกรัฐสภาทราบ เพื่อจะได้ร่วมมือกันหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งยังทำให้ประชาชนได้มีโอกาสทราบถึงปัญหาและการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาและรัฐบาลด้วย

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มาตรา ๑๒๖.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๑๔๗.

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มาตรา ๑๒๗.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๑๔๘.

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มาตรา ๑๒๘.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๑๔๙.

กระทรวงกับกระทู้ถาม

สมาชิกสภาจะต้องกรอกแบบฟอร์มการเสนอกระทู้ พร้อมทั้งต้องระบุว่าต้องการถาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดด้วย ส่วนใหญ่แล้วกระทรวงใดจะถูกตั้งกระทู้ถามมากก็มักจะเป็น กระทรวงที่มียางานในความรับผิดชอบมากและการบริหารงานของกระทรวงนั้น มีผลกระทบโดยตรง ต่อประชาชน เช่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นกระทรวงที่ใหญ่ที่สุด มีข้าราชการในสังกัดมากที่สุดและเกี่ยวข้องกับประชาชนในทุกจังหวัด

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระทรวงกับกระทู้ถามในรัฐสภาพบว่า ในปี ๒๕๑๒- ๒๕๑๔ กระทรวงที่ถูกตั้งกระทู้ถามมากที่สุดคือกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีกระทู้ถามถึง ๔๗๕ กระทู้ จากจำนวนกระทู้ทั้งหมด ๑๔๘๐ กระทู้ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๖ รองลงมาได้แก่สำนักนายกรัฐมนตรี มีกระทู้ถามทั้งหมด ๒๓๕ กระทู้ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๗ นอกจากนั้น กระทรวงอื่นๆ ก็มี กระทู้ถามที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และที่น้อยที่สุดคือ กระทรวงยุติธรรม คือมีเพียง ๑๐ กระทู้หรือ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๗ เท่านั้น ข้อที่น่าสังเกตคือ กระทู้ถามของกระทรวงเกษตรและกระทรวง พัฒนาการ (ซึ่งถูกยุบไปแล้วเนื่องจากหน่วยงานซ้ำซ้อนกัน) ซึ่งมีจำนวนกระทู้ถามรวมกัน ๑๘๗ กระทู้ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๑ ของกระทู้ทั้งหมด ซึ่งจะนำไปเปรียบเทียบกับตัวเลขของ กระทรวงเกษตรในปี ๒๕๑๔ และ ๒๕๑๕ ต่อไป (ดูตารางที่ ๓๒)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างกระทู้ถามกับกระทรวง ปรากฏว่า กระทรวง มหาดไทย เป็นกระทรวงที่สมาชิกสภาตั้งกระทู้ถามมากที่สุด ถึง ๒๒๒ กระทู้ จากจำนวนกระทู้ ทั้งหมด ๗๒๘ กระทู้ถาม คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๔ รองลงมาได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีจำนวน ๑๓๘ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๕ อันดับสาม ได้แก่สำนักนายกรัฐมนตรี มีผู้ตั้งกระทู้ถาม ๕๐ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐ และกระทรวงที่มีกระทู้ถามน้อยที่สุด คือ กระทรวงยุติธรรม คือมีเพียง ๓ กระทู้ หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๐ เท่านั้น (ดูตารางที่ ๓๓)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จากการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างกระทรวงกับกระทู้ถามพบว่า กระทรวงมหาดไทย ยังคงเป็นกระทรวงที่มีสมาชิกสภาตั้งกระทู้ถามมากที่สุด เป็นจำนวน ๒๒๑ กระทู้ถามหรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๔ จากจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ๗๑๒ กระทู้ถาม กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ มีจำนวนกระทู้ถามมากเป็นอันดับที่สอง คือ ๑๔๐ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ

๑๔.๖๖ และอันดับที่สาม คือสำนักนายกรัฐมนตรี มีจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ๔๕ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๔ และกระทรวงที่มีกระทู้ถามน้อยที่สุดคือ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ คือมีเพียง ๑ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๐.๑๔ เท่านั้น แต่กระทรวงยุติธรรมในปี ๒๕๑๔ นี้ ไม่มีกระทู้ถามจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลย

ตารางที่ ๓๒

กระทรวง ๒๕๑๒-๒๕๑๔ จำแนกตามกระทรวง

ชื่อกระทรวง	จำนวนกระทรวง	ร้อยละ
๑. มหาดไทย	๔๗๔	๓๒.๓๖
๒. สำนักนายกรัฐมนตรี	๒๓๔	๑๕.๘๗
๓. เศรษฐกิจการ	๑๐๒	๖.๘๔
๔. คมนาคม	๑๐๐	๖.๗๔
๕. เกษตร	๑๐๐	๖.๗๔
๖. พัฒนาการแห่งชาติ	๘๗	๖.๕๕
๗. คลัง	๘๖	๖.๕๔
๘. ศึกษาธิการ	๔๓	๖.๒๘
๙. กลาโหม	๖๔	๔.๓๔
๑๐. ต่างประเทศ	๔๐	๒.๗๐
๑๑. อุตสาหกรรม	๓๕	๒.๓๖
๑๒. สาธารณสุข	๒๘	๑.๘๔
๑๓. พุทธิธรรม	๑๐	๐.๖๗
รวม	๑๔๘๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ ๓๓

กระทู้ถามที่จำแนกตามกระทรวง พ.ศ. ๒๕๑๘

ชื่อกระทรวง	จำนวนกระทู้ถาม	ร้อยละ
๑. มหาดไทย	๒๒๒	๓๐.๕๙
๒. เกษตรและสหกรณ์	๑๓๘	๑๘.๙๕
๓. สำนักนายกรัฐมนตรี	๔๐	๑๒.๕๐
๔. พาณิชย	๕๔	๗.๕๐
๕. คมนาคม	๕๒	๗.๑๓
๖. การคลัง	๓๖	๔.๙๒
๗. กลาโหม	๓๓	๔.๕๓
๘. ศึกษาธิการ	๒๗	๓.๗๐
๙. สาธารณสุข	๒๗	๓.๗๐
๑๐. อุตสาหกรรม	๑๙	๒.๖๐
๑๑. ต่างประเทศ	๒๑	๒.๘๘
๑๒. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ	๖	๐.๘๐
๑๓. ยุติธรรม	๓	๐.๔๐
รวม	๗๒๘	๑๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ ๓๔

กระทุ้งตาม พ.ศ. ๒๕๑๔ จำแนกตามกระทรวง

ชื่อกระทรวง	จำนวนกระทุ้งตาม	คิด เป็นร้อยละ
๑. มหาดไทย	๒๒๑	๓๑.๐๘
๒. เกษตรและสหกรณ์	๑๔๐	๑๓.๖๖
๓. สำนักนายกรัฐมนตรี	๙๕	๑๓.๓๔
๔. พาณิชย	๖๗	๙.๔๑
๕. คมนาคม	๕๗	๘.๐๑
๖. การคลัง	๔๐	๕.๖๒
๗. ศึกษาธิการ	๓๒	๔.๔๔
๘. กลาโหม	๒๕	๓.๕๑
๙. อุตสาหกรรม	๑๗	๒.๓๔
๑๐. สาธารณสุข	๑๔	๑.๙๗
๑๑. ต่างประเทศ	๓	๐.๔๒
๑๒. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ	๑	๐.๑๔
๑๓. ยุติธรรม	-	-
รวม	๗๑๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

การศึกษาเปรียบเทียบกระตุ้ตามจำแนกตามกระทรวง

จากการศึกษาเปรียบเทียบ การตั้งกระตุ้ตามจำแนกตามกระทรวงนี้ พบว่ากระสวน (pattern) ของการตั้งกระตุ้ตามในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นแบบเดียวกัน คือมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก คือ กระทรวงมหาดไทย ถูกตั้งกระตุ้ตามมากที่สุด และคิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๙ ในสภาปี ๒๕๑๘ และคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๔ ในสภาปี ๒๕๑๙ อันดับที่สอง ได้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีกระตุ้ตามคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๕ ในสภาปี ๒๕๑๘ และคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๖ ในสภาปี ๒๕๑๙ และอันดับที่สาม ได้แก่สำนักนายกรัฐมนตรี มีกระตุ้ตามคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๐ ในสภาปี ๒๕๑๘ และคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๔ ในสภาปี ๒๕๑๙ เมื่อนำกระสวนของการตั้งกระตุ้ตามในสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ไปเปรียบเทียบกับสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒ จะพบว่า กระทรวงมหาดไทยยังคงเป็นกระทรวงที่มีกระตุ้ตามมากที่สุด คือร้อยละ ๓๒.๓๖ ของกระตุ้ตามทั้งหมด อันดับที่สองคือ สำนักนายกรัฐมนตรี มีจำนวนกระตุ้ตาม ร้อยละ ๑๕.๘๗ แต่กระทรวงเกษตรในสภาปี ๒๕๑๒ มีกระตุ้ตามเป็นลำดับที่ ๔ แต่ในปีนั้นมีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งมีงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรอยู่หลายส่วน ซึ่งถ้ารวมจำนวนกระตุ้ตามที่ตั้งต่อกระทรวงเกษตรและกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเข้าด้วยกันแล้ว ก็จะมีจำนวน ๑๙๗ กระตุ้ตาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๑ และการที่มีกระตุ้ตามเกี่ยวกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากในปี ๒๕๑๘-๒๕๑๙ ก็เนื่องมาจากปัญหาการเกษตรได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มเกษตรกรด้วย เช่น สหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย เป็นต้น

ส่วนกระทรวงยุติธรรม ก็เป็นกระทรวงที่มีกระตุ้ตามน้อยที่สุด ในสภาผู้แทนราษฎร ทั้งในปี ๒๕๑๒, ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ทั้งนี้มีใจว่า หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานของกระทรวงยุติธรรมไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในระดับท้องถิ่น แต่มีผลกระทบถึงประชาชนในลักษณะที่แตกต่างไปจากกระทรวงอื่น คือเกี่ยวกับคดีความ การพิพากษาคัดสินคดีความ ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร้องเรียนได้ คือสามารถยื่นอุทธรณ์และฎีกาได้ จึงเป็นหน่วยงานที่มีสมาชิกสภาฯ ตั้งกระตุ้ตามน้อยที่สุด

กระทู้ถามจำแนกตามประเภทของกิจกรรม

การศึกษากระทู้ถามจำแนกตามกระทรวงนั้น มีลักษณะที่ครอบคลุมมากเกินไปทำให้ไม่อาจวิเคราะห์ถึงกิจกรรมประเภทต่างๆ เช่น การเศรษฐกิจ, การบริหารราชการ, การเกษตร การบริหารราชการ ฯลฯ ได้ การศึกษาเฉพาะชื่อกระทรวงไม่อาจช่วยให้เราเห็นภาพพจน์ที่ชัดเจนได้ เพราะงานของกระทรวงหลายแห่งครอบคลุมถึงกิจกรรมประเภทต่างๆ มาก และอาจจะซ้ำซ้อนกัน เช่น ปัญหาการศึกษา ก็มีกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและบทบาทโดยตรง แต่ก็ยังมีกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับประชาชน และสำนักนายกรัฐมนตรี ก็มีความรับผิดชอบการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

กิจกรรมประเภทต่างๆ ของรัฐนั้น ถ้าแบ่งกระทู้ถามออกเป็นประเภทต่างๆ อย่างเช่นที่ นายประเสริฐ โยธิตัทธกษ แบ่งไว้^๑ เป็น

- ๑) กระทู้ถามในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของราษฎร
- ๒) กระทู้ถามเกี่ยวกับเรื่องทางด้านสังคม การศึกษาและสาธารณสุข
- ๓) กระทู้ถามเกี่ยวกับการบริหารของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการ
- ๔) กระทู้ถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางด้านความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

การแบ่งกระทู้ถามเช่นนี้ ยังอยู่ในลักษณะที่กว้างเกินไป ดังนั้นจึงได้จัดแบ่งกิจกรรมประเภทต่างๆ เสียใหม่ โดยแบ่งประเภทของกระทู้ถามออกเป็น ๑๐ ประเภทด้วยกัน ตามการศึกษารวบรวมของ นายคำรง ลัทธพิพัฒน์ ที่เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ดังนี้^๒

^๑ ประเสริฐ โยธิตัทธกษ, การควบคุมรัฐบาลโดยวิธีตั้งกระทู้ถามในรัฐสภาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ๘๖.

^๒ คำรง ลัทธพิพัฒน์, การปฏิบัติการทางการเมืองของสมาชิกสภา : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๑๘, (รายงานการวิจัย เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์) หน้า ๒๘.

๑. วัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น
  - การเงินและการธนาคาร
  - การควบคุมและส่งเสริมคุณภาพราคการผลิตและการจำหน่ายสินค้า
  - แรงงาน
๒. วัตถุประสงค์ด้านการเกษตร แบ่งออกเป็น
  - การช่วยเหลือเกษตรกร
  - ที่ดินและการปฏิรูปที่ดิน
  - การป่าไม้
  - ราคา การประกันราคา และการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกร
  - การทำเหมืองแร่
  - การชลประทาน
๓. วัตถุประสงค์ด้านการศึกษา แบ่งออกเป็น
  - การศึกษาและการปฏิรูปการศึกษา
๔. วัตถุประสงค์ด้านสาธารณสุขและสังคม แบ่งออกเป็น
  - การอนามัยและสาธารณสุข
  - การสังคมสงเคราะห์
  - ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
  - ปัญหาชนกลุ่มน้อยและการอพยพลี้ภัย
๕. วัตถุประสงค์ด้านการรักษาความสงบภายใน แบ่งออกเป็น
  - การรักษาความสงบเรียบร้อยและปัญหาอาชญากรรม
๖. วัตถุประสงค์ด้านการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง
๗. วัตถุประสงค์ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น
  - การสร้าง ข่อม ถนน และสะพาน
  - การสื่อสารคมนาคมและยานพาหนะ

๘. กระทู้ถามด้านความเดือดร้อนของประชาชนและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
๙. กระทู้ถามด้านการบริหารงานของรัฐบาลแบ่งออกเป็น
  - การปฏิบัติงานข้าราชการและการควบคุม ส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ
  - การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ
  - การปกครองท้องถิ่น
  - การก่อสร้างและสงวนรักษาทรัพย์สินของทางราชการ
  - การทะเลาะเบาะแว้ง

๑๐. เรื่องอื่นๆ

เมื่อแบ่งกระทู้ถามออกเป็นกิจกรรมประเภทต่างๆ ดังนี้แล้ว ก็จะได้ทำการศึกษากระทู้ถาม ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งถามกระทรวงต่างๆ ในรายละเอียด ทั้งในสภาผู้แทนปี พ.ศ. ๒๕๑๒, ๒๕๑๔ และ ๒๕๑๕ เพื่อศึกษาริเคราะห์ถึงกระทู้ถามประเภทต่างๆ ในแต่ละปี ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบอีกครึ่งหนึ่ง

ตารางที่ ๓๕

กระทุ้งตาม พ.ศ. ๒๕๑๒ จำแนกตามประเภทของกิจกรรม

ประเภทเรื่อง	จำนวนกระทุ้ง	ร้อยละ	ลำดับที่
๑. เศรษฐกิจ	๒๔๐	๑๖.๕๐	๓
- การเงินการธนาคาร	๑๒๔		
- การควบคุมส่งเสริมคุณภาพราคการผลิต การจำหน่ายสินค้า	๑๑๗		
- การแรงงาน	๘		
๒. การเกษตรและเหมืองแร่	๒๖๔	๑๗.๘๕	๒
- การช่วยเหลือเกษตรกร	๖๕		
- ที่ดินการปฏิรูปที่ดิน	๔๒		
- การป่าไม้	๗๑		
- ราคาการประกันราคาการจำหน่ายผลิตผล ของการเกษตร	๓๑		
- การทำเหมืองแร่	๑๐		
- การประมง	๕		
- การชลประทาน	๓๖		
๓. การศึกษา	๑๑๓	๗.๖๓	๖
๔. สาธารณสุขและสังคม	๑๔๘	๑๐.๐๐	๔
- การอนามัยและสาธารณสุข	๓๕		
- การสังคมสงเคราะห์	๖๔		
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	๕		
- การศาสนา	๓๐		
- ปัญหาชนกลุ่มน้อยและการอพยพพลัดถิ่น	๑๐		

ตารางที่ ๓๕ (ต่อ)

ประเภทเรื่อง	จำนวนกระทู้	ร้อยละ	ลำดับที่
๕. การรักษาความสงบภายใน	๙๖	๖.๔๘	๗
- การรักษาความสงบเรียบร้อย			
- ปัญหาอาชญากรรม			
๖. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง	๘๒	๕.๕๕	๘
๗. การคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	๑๓๔	๙.๐๕	๕
- การสร้างซ่อมแซมถนนและสะพาน	๕๙		
- การสื่อสารคมนาคมและยานพาหนะ	๗๕		
๘. สิทธิเสรีภาพของประชาชน	๑๗	๑.๑๕	๑๐
๙. การบริหารงานของรัฐบาล	๓๑๗	๒๑.๔๑	๑
- การปฏิบัติงานของข้าราชการ, การควบคุม ส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ	๑๓๗		
- การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ	๕๐		
- การปกครองท้องถิ่น	๙๔		
- การก่อสร้างและรักษาทรัพย์สินของราชการ	๒๑		
- การทะเบียน	๑๕		
๑๐. เรื่องอื่นๆ	๕๙	๓.๙๘	๙
รวม	๑๔๘๐	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากการศึกษากระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ที่แบ่งออกเป็นกิจกรรมประเภทต่างๆ พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนได้ให้ความสนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือมีจำนวน ๓๑๗ กระทู้ถามจากจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ๑๔๘๐ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๑ กิจกรรมที่ได้รับความสนใจรองลงมาเป็นอันดับที่สองได้แก่ปัญหาทางด้านการเกษตรกรรม ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๒๖๔ กระทู้ถามคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๔ ส่วนกิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับที่สามได้แก่ กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีจำนวน ๒๕๐ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘๐ ส่วนกิจกรรมประเภทอื่นๆ ก็ได้รับความสนใจในลักษณะที่กระจัดกระจายออกไป แต่กระทู้ถามในกิจกรรมประเภทต่างๆ เหล่านี้ เมื่อเรานำเฉพาะกระทู้ถามที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจทั้งหมด คือ กระทู้ถามเกี่ยวกับการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ กระทู้ถามด้านการเกษตรและเหมืองแร่ และกระทู้ถามทางด้านเศรษฐกิจ มารวมเข้าด้วยกันแล้วจะมีจำนวนถึง ๖๔๔ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๔ ของกระทู้ถามทั้งหมด ส่วนกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยที่สุด คือกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีจำนวนกระทู้ถามเพียง ๑๗ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๑๔ เท่านั้น

ประเด็นที่น่าสนใจจากข้อมูลตารางเหล่านี้ก็คือ ความสนใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อกิจกรรมทางด้านการบริหารราชการ ซึ่งมีกระทู้ถามเกือบจะถึงหนึ่งในสี่ของกระทู้ถามทั้งหมด ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการเมือง คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ นับเป็นชุดแรกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน หลังจากการปฏิวัติของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งนับเป็นระยะเวลาถึง ๑๑ ปี ประชาชนไม่มีผู้แทนซึ่งทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์และเป็นปากเสียงแทน เมื่อได้รับความเดือดร้อนทั้งที่เกิดจากสภาวะธรรมชาติ สภาวะเศรษฐกิจ และที่เกิดจากการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือจากนโยบายของรัฐบาลเอง รัฐบาลไม่สามารถจะทราบความต้องการของประชาชนได้ เพราะตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดมาจากการแต่งตั้ง ไม่มีสิทธิที่จะตั้งกระทู้ถามรัฐบาลได้ และรัฐมนตรีไม่ต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติด้วย^๑ ดังนั้น เมื่อสภาพการณ์

^๑ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๗, วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒.

ทางการเมืองเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงมีโอกาที่จะเรียกร้องให้รัฐบาลได้ทราบถึงความต้องการของประชาชน และความเดือดร้อนที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการซึ่งสะสมไว้ถึง ๑๑ ปี ดังนั้นกระตุ้มเกี่ยวกับการบริหารราชการจึงได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนมากที่สุด

ตารางที่ ๓๖

กระทรวงตามจำแนกตามประเภทของกิจกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔

ประเภทของเรื่อง	จำนวนกระทู้	ร้อยละ	ลำดับ
๑. เศรษฐกิจ	๘๓	๑๑.๔๐	๓
- การเงินการธนาคาร	๓๓		
- การควบคุม ส่งเสริมคุณภาพราคา การผลิต	๓๔		
- การจำหน่ายสินค้า			
- การแรงงาน	๑๕		
๒. การเกษตรและเหมืองแร่	๒๘๘	๓๑.๓๒	๑
- การช่วยเหลือเกษตรกร	๕๔		
- ที่ดินการปฏิรูปที่ดิน	๓๙		
- การป่าไม้	๓๖		
- ราคา การประกันราคา การจำหน่าย ผลิตผลของการเกษตรกร	๔๒		
- การทำเหมืองแร่	๖		
- การประมง	๘		
- การชลประทาน	๔๓		
๓. การศึกษา	๔๐	๕.๔๔	๗
๔. สาธารณสุขและสังคม	๗๔	๑๐.๑๖	๔
การอนามัยและสาธารณสุข	๒๖		
การสังคมสงเคราะห์	๑๔		
ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	๑๐		
การศาสนา	๔		
ปัญหาชนกลุ่มน้อยและการอพยพพลัดถิ่น	๑๕		

ตารางที่ ๓๖ (ต่อ)

ประเภทของเรื่อง	จำนวนกระทู้	ร้อยละ	ลำดับ
๕. การรักษาความสงบภายใน	๔๓	๕.๔๐	๖
- การรักษาความสงบเรียบร้อย			
- ปัญหาอาชญากรรม			
๖. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง	๓๓	๔.๕๓	๘
๗. การคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	๗๑	๙.๗๕	๕
- การสร้างซ่อมแซมถนนและสะพาน	๗๒		
- การสื่อสารคมนาคมและยานพาหนะ	๓๘		
๘. สิทธิและเสรีภาพของประชาชน	๙	๑.๒๕	๑๐
๙. การบริหารงานของรัฐบาล	๑๓๕	๑๘.๕๕	๒
- การปฏิบัติงานของข้าราชการ	๗๑		
การควบคุม ส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ			
- การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ	๒๑		
- การปกครองท้องถิ่น	๓๔		
- การก่อสร้างและรักษาทรัพย์สินของราชการ	๔		
- การทะเบียน	๔		
๑๐. เรื่องอื่นๆ	๑๒	๑.๖๕	๙
รวม	๓๒๘		

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากการศึกษาการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมด้านการเกษตรและเหมืองแร่เป็นอันดับแรก มีจำนวนถึง ๒๔๔ กระทู้ถาม จากจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ๗๒๘ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๒ กิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับที่สองคือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งมีจำนวน ๑๓๕ กระทู้หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๔ ของกระทู้ถามทั้งหมด กิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับที่สาม คือกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีจำนวน ๘๓ กระทู้ถาม คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๐ ของกระทู้ถามทั้งหมด ส่วนความสนใจต่อกิจกรรมด้านอื่นๆ ก็เฉลี่ยกันไป กระทู้ถามที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็คือ กระทู้ถามด้านสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีเพียง ๘ กระทู้ถามเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละเพียง ๑.๒๕ กิจกรรมด้านต่างๆ เหล่านี้ถ้ารวมความสนใจของสมาชิกสภาผู้แทนต่อกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจทั้งหมด คือกระทู้ถามด้านเศรษฐกิจ กระทู้ถามด้านการเกษตรและเหมืองแร่ กระทู้ถามด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เข้าด้วยกันแล้ว จะมีจำนวนถึง ๔๔๒ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๗ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ซึ่งก็เป็นจำนวนเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนกระทู้ถาม

สิ่งที่น่าสังเกต ก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ให้ความสนใจต่อปัญหาทางด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่สูงที่สุดถึงร้อยละ ๓๑.๓๒ ในขณะที่กิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับที่สองมีจำนวนสูงเพียงร้อยละ ๑๘.๕๔ ซึ่งเป็นช่วงห่างกันถึงร้อยละ ๑๒.๗๗ สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้กิจกรรมด้านการเกษตรกรรมมีความสำคัญขึ้นมาอย่างมากมายเช่นนี้ เนื่องจากสภาพการณ์ทางการเมืองและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งมีผลกระทบต่อบทบาทของกลุ่มการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทุกกลุ่มให้ตื่นตัวและสนใจที่จะมีบทบาทในการเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมและการเรียกร้องเพื่อสิทธิผลประโยชน์ในกลุ่มของตน กลุ่มชาวนาชาวไร่ก็เป็นกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มหนึ่งที่ได้ตื่นตัวขึ้น เรียกร้องให้รัฐบาลสนใจที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาทางการเกษตรและการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาที่ได้มีมาเป็นเวลานานแล้วอย่างจริงจัง เช่น การประกันราคาข้าว ปัญหา น.ส.๓ ที่เกี่ยวกับที่ดิน เป็นต้น ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นสภาที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงได้ให้ความสนใจต่อปัญหาเกษตรกรรมอย่างจริงจัง เช่น กระทู้ถามที่เน้นการช่วยเหลือเกษตรกร

อย่างเดียวกันก็มีถึง ๕๔ กระทู้ถาม การปฏิรูปที่ดิน ๓๔ กระทู้ถาม การประกันราคาผลผลิตของเกษตรกร ๔๒ กระทู้ถาม เป็นต้น

ประเด็นที่น่าสนใจ อีกประเด็นหนึ่งจากข้อมูลตารางนี้ก็คือนอกจากจำนวนกระทู้ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการ การควบคุมและส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ ซึ่งมีจำนวนสูงมากถึง ๗๑ กระทู้ถาม มากกว่าทุกส่วนย่อยของกิจกรรมแต่ละประเภท ทั้งนี้ นอกจากสภาพการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ยังมีกลุ่มการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เกิดขึ้นมากมายหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่มีบทบาททางการเมือง นอกจากศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยแล้ว ยังมี แนวร่วมประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (ปช.ปช.) สหพันธ์นักศึกษาเสรีแห่งประเทศไทย ฯลฯ ซึ่งกลุ่มการเมืองเหล่านี้มีบทบาทในการเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม คำเนินการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ความล้มเหลวในการบริหารราชการ เปิดโปงการคอร์รัปชันในวงราชการ การรีดไถ การคุกคามข่มขู่ประชาชน การทำตัวเป็นนายประชาชน การกระทำอันเลวร้ายของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เช่น กรณีบ้านนาทราย, กรณีดังแดง เป็นต้น มีการตีพิมพ์เป็นเอกสารจำหน่ายและแจกจ่าย การเปิดอภิปราย ไฮปาร์ค ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ไม่เฉพาะเพียงการตั้งกระทู้ถามเท่านั้น แต่เราสามารถศึกษาความสนใจของสมาชิกสภาผู้แทนได้จากบทบาทของกรรมาธิการ ซึ่งเป็นบทที่ ๕ ของวิธานิพนธ์เล่มนี้

ตารางที่ ๓๗

กระทัถาม ๒๔๑๔ จำแนกตามประเภทของกิจกรรม

ประเภทของเรื่อง	จำนวนกระทั	ร้อยละ	ลำดับ
๑. เศรษฐกิจ	<u>๑๐๗</u>	๑๕.๐๒	๓
- การเงิน, การธนาคาร	๒๔		
- การควบคุมส่งเสริมคุณภาพราคการผลิต การจำหน่ายสินค้า	๗๔		
- การแรงงาน	๔		
๒. การเกษตรและเหมืองแร่	<u>๒๐๒</u>	๒๘.๓๗	
- การช่วยเหลือเกษตรกร	๔๗		
- ที่ดินการปฏิรูปที่ดิน	๓๔		
- การป่าไม้	๒๔		
- ราคา การประกันราคา การจำหน่าย ผลิตผลของเกษตรกร	๑๐		
- การทำเหมืองแร่	๑๖		
- การประมง	๑		
- การชลประทาน	๖๕		
๓. การศึกษา	<u>๔๒</u>	๕.๙๔	๖
๔. สาธารณสุขและสังคม	<u>๔๑</u>	๕.๗๕	๗
- การอนามัยและสาธารณสุข	๑๔		
- การสังคมสงเคราะห์	๕		
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	๑๑		
- การศาสนา	๔		
- ปัญหาชนกลุ่มน้อยและการอพยพโยกย้าย	๗		

ตารางที่ ๓๗ (ต่อ)

ประเภทของเรื่อง	จำนวนกระทู้	ร้อยละ	ลำดับ
๕. การรักษาความสงบภายใน	๔๔	๖.๑๗	๔
๖. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง	๓๘	๕.๓๓	๘
๗. การคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทาง เศรษฐกิจ	๖๑	๘.๕๖	๕
- การซ่อมแซมถนนและสะพาน	๓๔		
- การสื่อสารคมนาคมและยวดยานพาหนะ	๒๖		
๘. สิทธิและ เสรีภาพของประชาชน	๙	๑.๒๖	๑๐
๙. การบริหารงานของรัฐบาล	๑๓๑	๑๘.๓๘	๒
- การปฏิบัติงานของข้าราชการการควบคุม ส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ	๑๐๐		
- การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ	๕		
- การปกครองท้องถิ่น	๑๔		
- การก่อสร้างและรักษาทรัพย์สินของราชการ	๒		
- การทะเบียน	๔		
๑๐. เรื่องอื่นๆ	๓๗	๕.๑๔	๙
รวม	๗๑๒		

ที่มา : กองการประมุข, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากการศึกษาการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากต่อกิจกรรมด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่เป็นอันดับแรก มีจำนวน ๒๐๒ กระทู้ถามจากจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ๗๑๖ กระทู้ถาม หรือคิดร้อยละ ๒๘.๓๗ กิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับสองคือ กิจกรรมด้านการบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งมีจำนวน ๑๓๑ กระทู้ถาม คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๙ ส่วนกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนเป็นอันดับที่สามคือ กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีจำนวน ๑๐๗ กระทู้ถาม คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๒ ส่วนความสนใจต่อกิจกรรมด้านอื่นๆ ก็เฉลี่ยกันไป กระทู้ถามที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุด คือกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีเพียง ๕ กระทู้ถามเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละเพียง ๐.๖๖ กิจกรรมด้านต่างๆ เหล่านี้ ถ้านับรวมเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเข้าด้วยกันทั้งหมด คือ กิจกรรมด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่ กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสนใจตั้งกระทู้ถามรวมกันถึง ๓๗๐ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๖ ของกระทู้ถามทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าครึ่งของกระทู้ถามที่เข้าสู่รัฐสภา

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ให้ความสนใจต่อปัญหาทางด้านเกษตรกรรมและเหมืองแร่สูงที่สุดถึงร้อยละ ๒๘.๓๗ ในขณะที่กิจกรรมที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับที่สองมีจำนวนสูงเพียงร้อยละ ๑๘.๓๙ ซึ่งมีช่วงห่างกันถึงร้อยละ ๙.๙๘ หรือเกือบร้อยละ ๑๐ สาเหตุสำคัญก็เป็นเหตุผลเช่นเดียวกับรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๔ เพราะเป็นช่วงรัฐสภาที่ต่อเนื่องกัน รวมทั้ง อีกประเด็นหนึ่ง คือ จำนวนกระทู้ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการ การควบคุมและส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ ซึ่งมีจำนวนสูงมากถึง ๑๐๐ กระทู้ถาม ซึ่งเท่ากับร้อยละ ๑๔.๐๘ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ซึ่งเหตุผลก็เป็นอย่างเดียวกับรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๔ เช่นกัน

เปรียบเทียบการตั้งกระทู้ถามจำแนกตามประเภทของกิจกรรม

ลักษณะของการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๒ พ.ศ. ๒๕๑๓ และ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีลักษณะคล้ายกันมาก คือได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่ กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ และกิจกรรมด้านการบริหารงานของรัฐบาล เป็นหลักใหญ่เพราะว่าประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเสี่ยงตัวเองด้วยการเกษตรกรรม มีปัญหาความยากจนของประชาชน ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ต้องอาศัยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ข้าราชการ ปัญหาความคืบหน้าประสิทธิภาพของระบบราชการ ดังนั้นลักษณะการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทน จึงได้เน้นกิจกรรมหลักสามประเภทดังกล่าว โดยในช่วงรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางด้านการบริหารงานของรัฐบาล เป็นอันดับแรก และกิจกรรมทางด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่ และกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับรอง ส่วนรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๓ และ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีลักษณะที่เหมือนกันคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่มากที่สุด กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล และกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เป็นอันดับรอง ส่วนกระทู้ถามที่ได้รับควมสนใจน้อยที่สุด จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในรัฐสภาทั้งสามสมัย คือ กระทู้ถามเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๒ มีเพียงร้อยละ ๑.๑๔ ของกระทู้ถามทั้งหมด รัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๓ มีเพียงร้อยละ ๑.๒๕ และในรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๔ มีเพียงร้อยละ ๑.๒๖ เท่านั้น

ในรัฐสภาทั้งสามสมัยนี้ เมื่อพิจารณาถึงกระทู้ถามทั้งหมดที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ คือ กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมด้านการเกษตรกรรมและเหมืองแร่ และกิจกรรมด้านการคมนาคม และโครงสร้างพื้นฐานะทางเศรษฐกิจ เข้าด้วยกันแล้ว จะเป็นประเภทของกระทู้ถามที่มากที่สุดของแต่ละช่วงปี คือรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๒ มีร้อยละ ๔๓.๗๘ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด รัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๓ มีร้อยละ ๔๒.๔๗ และรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๔ มีร้อยละ ๔๑.๙๖ ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนตัวเลขเหล่านี้ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ซึ่งแสดงถึงความสนใจในปัญหาเหล่านี้ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นปัญหาหลักและปัญหาสำคัญของประเทศ ซึ่งต้องการการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ จึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะต้องคอยตรวจสอบ คอยซักถามถึงการปฏิบัติงานและนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ

พรรคการเมืองกับการตั้งกระทู้ถาม

สภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ นั้น มีสมาชิกสองประเภทด้วยกัน คือ มีสมาชิกสังกัดพรรคการเมือง ๔ พรรค และไม่สังกัดพรรคการเมือง ๒๗ คน โดยมีพรรคสหประชาไทย เป็นพรรคที่จัดตั้งรัฐบาล ในขณะที่พรรคประชาธิปไตยเป็นพรรคฝ่ายค้าน

ตารางที่ ๓๘

การเสนอกระทู้ถามจำแนกตามพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔

พรรคการเมือง	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนสมาชิกที่ตั้งกระทู้ถาม	จำนวนกระทู้ถามของแต่ละพรรคการเมือง	คิดเป็นร้อยละของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด
สหประชาไทย	๑๐๘	๑๔	๑๒๐	๘.๑๐
ประชาธิปไตย	๕๕	๒๔	๔๓๘	๒๙.๕๙
อิสระ	๑๘	๖	๑๘๖	๑๒.๕๖
แนวร่วมเสรีชน	๔	๔	๒๐๔	๑๓.๘๕
ประชาชน	๒	๒	๑๒	๐.๘๑
แนวประชาธิปไตย	๒	๒	๑๘	๑.๒๑
อิสระธรรม	๑	๑	๒๒๘	๑๕.๔๗
ชาตินิยม	๑	-	-	-
เสรีประชาธิปไตย	๑	๑	๓	๐.๒๐
ไม่สังกัดพรรค	๒๗	๒๗	๒๖๙	๑๘.๑๗
รวม	๒๑๘	๙๑	๑๔๘๐	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ ปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้เสนอกระทู้ถามมากที่สุดถึง ๔๓๘ กระทู้ถาม หรือเกือบร้อยละ ๓๐ รองลงมาคือพรรคอิสระธรรม ซึ่งมีสมาชิกเพียงคนเดียว เสนอกระทู้ถาม ๒๒๙ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๑๕.๔๗ และพรรคแนวร่วมเศรษฐกิจ ซึ่งเสนอกระทู้ถาม ๒๐๕ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๑๓.๘๕ ส่วนกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งไม่สังกัดพรรคใด จำนวน ๒๗ คน เสนอกระทู้ถามรวมกัน ๒๖๙ กระทู้ถามหรือร้อยละ ๑๘.๑๗ ส่วนพรรคสหประชาไทยซึ่งเป็นพรรคที่จัดตั้งรัฐบาล ปรากฏว่าสมาชิกพรรคตั้งกระทู้ถามเพียง ๑๒๐ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๘.๑๐ เท่านั้น ซึ่งเท่ากับว่ากลุ่มพรรคการเมืองที่สังกัดพรรคฝ่ายค้าน เสนอกระทู้ถามรวมกันประมาณร้อยละ ๖๐ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด

ตารางที่ ๓๔

การเสนอกระทู้ถามจำแนกตามพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๔

พรรคการเมือง	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนสมาชิกที่ตั้งกระทู้ถาม	จำนวนกระทู้ถาม	คิดเป็นร้อยละของกระทู้ถามทั้งหมด
ประชาธิปไตย	๓๒	๔๘	๒๒๔	๓๐.๘
เกษตรสังคม	๑๔	๑๔	๖๖	๕.๑
สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๑๒	๑๑	๔๑	๕.๖
แนวร่วมสังคมนิยม	๑๐	๕	๕๑	๗.๑
พลังใหม่	๑๒	๑๑	๓๓	๔.๕
อธิปัตย์	๒	๒	๖	๐.๘
เกษตรกร	๑	๑	๒๑	๒.๘
ธรรมสังคม	๔๕	๑๖	๖๗	๕.๒
ชาติไทย	๒๘	๑๐	๒๘	๓.๕
สังคมชาตินิยม	๑๖	๖	๓๘	๕.๓
กิจสังคม	๑๘	๔	๕	๑.๒
สันติชน	๖	๒	๓	๐.๔
ประชาธิปไตย	๖	๔	๒๘	๓.๕
ไท	๔	๑	๓	๐.๔
ฟื้นฟูชาติไทย	๓	๒	๑๘	๒.๕
สยามใหม่	๓	๒	๑๒	๑.๖
แผ่นดินไทย	๒	๑	๑๔	๒.๒
ประชาธิปไตย	๒	๒	๑๒	๑.๖
พลังประชาชน	๒	๑	๑๒	๑.๖
เสรีชน	๑	๑	๒๔	๓.๓

ตารางที่ ๓๔ (ต่อ)

พรรคการเมือง	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนสมาชิกที่ตั้งกระทู้ถาม	จำนวนกระทู้ถาม	คิด เป็นร้อยละของกระทู้ถามทั้งหมด
แรงงาน	๑	๑	๕	๐.๗
เสรีธรรม	๑	๑	๑๐	๑.๔
พัฒนาจังหวัด	๑	๑	๑	๐.๑
รวม	๒๖๔	๑๔๖	๗๒๘	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ ปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน เสนอกระทู้ถามมากที่สุดถึง ๒๒๔ กระทู้ถามหรือร้อยละ ๓๐.๘ รองลงมาคือพรรคธรรมสังคม เสนอกระทู้ถาม ๖๗ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๙.๒ และพรรคเกษตรสังคม เสนอกระทู้ถาม ๖๖ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๙.๑

พรรคการเมืองที่จัดตั้งรัฐบาล หรือกลุ่มสหพรรคซึ่งประกอบด้วยพรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคม พรรคสังคมชาตินิยม และกลุ่มพรรคต่ำสิบอีก ๑๒ พรรค เสนอกระทู้ถามรวมกันประมาณร้อยละ ๔๐ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ส่วนร่วมกลุ่มพรรคฝ่ายค้านซึ่งมีพรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำ เสนอกระทู้ถามรวมกันประมาณร้อยละ ๖๐ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด

ตารางที่ ๕๐

การเสนอกระทู้ถามจำแนกตามพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๔

พรรคการเมือง	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนสมาชิกที่ตั้งกระทู้ถาม	จำนวนกระทู้ถาม	คิดเป็นร้อยละของกระทู้ถามทั้งหมด
ประชาธิปไตย	๑๑๔	๒๔	๖๔	๔.๖๔
ชาติไทย	๕๖	๒๖	๑๒๔	๑๗.๔๑
กิจสังคม	๔๔	๒๗	๒๑๑	๒๔.๖๓
ธรรมสังคม	๒๘	๑๑	๔๑	๑๒.๗๘
เกษตรสังคม	๔	๔	๑๔	๑.๔๖
สังคมชาตินิยม	๘	๕	๓๔	๔.๔๑
พลังประชาชน	๓	๒	๑๒	๑.๖๘
พลังใหม่	๓	๓	๑๖	๒.๒๔
สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๒	๑	๑	๐.๑๔
พัฒนาจังหวัด	๒	๒	๒	๐.๒๘
สยามใหม่	๑	๑	๑๖	๒.๒๔
แนวร่วมสังคมนิยม	๑	๑	๓๐	๔.๒๑
สังคมก้าวหน้า	๑	๑	๑๔	๒.๑๐
แรงงาน	๑	๑	๓๖	๕.๐๔
ศิษย์ไทย	๑	๑	๑๔	๒.๑๐
ธรรมาธิปไตย	๑	๑	๑๐	๑.๔๐
แนวร่วมประชาธิปไตย	๑	๑	๑	๐.๑๔
ไทสังคม	๑	-	-	-
ประชาธิปไตย	๑	๑	๑๔	๑.๘๖
รวม	๒๗๔	๑๑๔	๗๑๒	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ ปรากฏว่าพรรคกิจสังคมซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านเป็นพรรคที่เสนอกระทู้ถามมากที่สุดถึง ๒๑๑ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๒๔.๖๓ รองลงมาคือพรรคชาติไทย เสนอกระทู้ถาม ๑๒๔ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๑๗.๕๑ และพรรคธรรมสังคมน เสนอกระทู้ถาม ๕๑ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๑๒.๗๔

จากการเลือกตั้งครั้งนี้ปรากฏว่ามีพรรคใหญ่ ๔ พรรคด้วยกัน คือ ประชาธิปัตย์ ชาติไทย กิจสังคมและธรรมสังคมน ดังนั้นพรรคการเมืองสี่พรรคนี้ จึงเป็นพรรคที่เสนอกระทู้ถามมากที่สุดรวมกันถึง ๔๔๕ กระทู้ถามหรือร้อยละ ๖๔.๕๑ โดยกลุ่มที่จัดตั้งรัฐบาลคือพรรคประชาธิปไตย ชาติไทย ธรรมสังคมน และสังคมนชาตินิยม เสนอกระทู้ถามรวมกัน ๓๑๔ กระทู้ถาม หรือร้อยละ ๔๕.๔ ในขณะที่กลุ่มพรรคฝ่ายค้านมีพรรคกิจสังคมเป็นแกนนำเสนอกระทู้ถามรวมกัน ประมาณร้อยละ ๖๔ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด

ตารางที่ ๔๑ (ต่อ)

ชื่อ	จำนวนกระทู้ถาม	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัด หรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑๕. สุธรรม สายสร	๒๒	ปริญญาตรี	นายความ เกษตรกร		/	
๑๖. บุญเกิด หิรัญคำ	๑๔	ม.๖	ทำนา			/
๑๗. ชุนทอง ภูผิวเดือน	๑๔	พ.ม., น.บ.	ข้าราชการ			/
๑๘. ทรงธรรม ปัญญาดี จ.ส.อ.	๑๔	ม.๖	ทหาร			/
๑๙. ไพบูรณ์ มัธยมาลัย	๑๗	ปริญญาตรี	นายความ			/
๒๐. ยี่ง สิทธิธรรม	๑๗	ปริญญาตรี	ครู			/

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

รัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาประมาณ ๓ ปี มีกระทู้ถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นต่อประธานสภาารวมทั้งหมด ๑๔๘๐ กระทู้ถาม จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๑ คน ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ๒๑๕ คน ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนที่ตั้งกระทู้ถาม คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๕ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด มีสมาชิกสภาผู้แทนที่ไม่ได้ตั้งกระทู้ถามเลยจำนวน ๑๒๘ คน

ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนที่เสนอกระทู้ถาม ๕๑ คนนี้ เป็นผู้แทนใหม่ ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๕๓ ของผู้แทนที่เสนอกระทู้ถามทั้งหมด และเป็นผู้แทนเก่า ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๗ ของผู้แทนที่เสนอกระทู้ถามทั้งหมด ดังนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้แทนใหม่ในสภา ซึ่งมีจำนวน ๑๖๒ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๕๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด และผู้แทนเก่าในสภาซึ่งมีจำนวน ๔๗ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๓ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเสนอกระทู้ถามนี้ เป็นบทบาทของผู้แทนเก่ามากกว่าผู้แทนใหม่โดยเฉลี่ย เพราะผู้แทนเก่าที่ตั้งกระทู้ถามคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๘ ของจำนวนผู้แทนเก่าในรัฐสภา ส่วนผู้แทนใหม่ที่ตั้งกระทู้ถามคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐๓ ของจำนวนผู้แทนใหม่ในรัฐสภาทั้งหมด

ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๑ คน ที่ตั้งกระทู้ถามนี้ แบ่งออกได้เป็น

๑. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามตั้งแต่ ๕๕ กระทู้ถามถึง ๒๒๕ กระทู้ถาม มี ๘ คน
๒. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามตั้งแต่ ๒๒ กระทู้ถามถึง ๔๔ กระทู้ถาม มี ๗ คน
๓. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามตั้งแต่ ๕ กระทู้ถามถึง ๑๕ กระทู้ถาม มี ๓๔ คน
๔. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามต่ำกว่า ๕ กระทู้ถามมี ๔๒ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตั้งกระทู้ถามมากที่สุด ๒๐ คนแรกหรือร้อยละ ๒๑.๕๗ ของผู้ตั้งกระทู้ถามทั้งหมด ได้ตั้งกระทู้ถามรวมกันเป็นจำนวนถึง ๑๑๓๔ กระทู้ถาม หรือคิดเป็น ร้อยละ ๗๖.๕๕ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ส่วนในด้านภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทน ๒๐ คนแรก นี้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมี ๕ คน และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ๑๑ คน ในจำนวนนี้ประกอบอาชีพธุรกิจ ๖ คน ทนายความ ๕ คน ครู ๓ คน และเป็นข้าราชการ ๓ คน

โดยเป็นข้าราชการบำนาญ ๒ คน ในด้านประสบการณ์ทางการเมือง มีผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ๑๐ คน และผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อนเลย ๑๐ คน

จากการศึกษาภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๐ คนแรกนี้ พบว่า ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามมากที่สุด มักจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางสภามาก่อน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยดูจากสมาชิกสภาผู้แทน ๑๔ คนแรก เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางสภามาก่อนถึง ๑๐ คน ดังนั้น ประสบการณ์ทางการเมือง จึงมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการควบคุมฝ่ายบริหารโดยการตั้งกระทู้ถาม ส่วนภูมิภาคหลังทางด้านการศึกษาและอาชีพนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับการตั้งกระทู้ถามน้อยกว่าประสบการณ์ทางการเมือง

ตารางที่ ๔๒

ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๑๔ ที่ตั้งกระทู้ถามมากที่สุด

ชื่อ	จำนวนกระทู้	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	ส.จ.เทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือเทศบาล
๑. นายนิยม วรปัญญา	๒๗	ม.ศ.๕, พ.ม.	ครูใหญ่		/	
๒. จ.ส.อ.สมชาย อินทรารุช	๒๔	ม.๘ พณิชยการ	ข้าราชการบ้านนาญ		/	
๓. นายวิเชียร ยืนนาน	๒๔	น.บ.	ทนายความ		/	
๔. นายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์	๑	ธ.บ.	ทนายความ	/	/	
๕. นายสุระ ชัยวิรัตน์	๒๐	ป.๕	ค้าขาย			/
๖. นายบุญมี ประรัมย์วงศ์	๑๖	เตรียมปริญญา, ม.ธ.	ธุรกิจ	/		
๗. นายชิน ทองศิริ	๑๖	เปรียญธรรมชั้นโท ๖ ประโยค	ข้าราชการบ้านนาญ		/	
๘. นายสนิท กุลเจริญ	๑๖	ม.๕	ทำสวน			/
๙. นางสุนีรัตน์ เตลาน	๑๕	ม.๖	ธุรกิจ	/		
๑๐. นายสวาท ศิริโกมุท	๑๕	พ.ม.	กลสิกรรม			/
๑๑. นายปรีชา เพชรสิงห์	๑๕	ม.๕	ค้าขาย			/
๑๒. ร.อ.เต็มศักดิ์ ช่างหล่อ	๑๕	อนุปริญญาทางไฟฟ้า	ช่างเทคนิค			/
๑๓. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์	๑๓	ม.๓	นักหนังสือพิมพ์	/	/	
๑๔. จ.ส.อ.ทรงธรรม ปัญญาดี	๑๒	ม.๖	ทหาร	/		
๑๕. นายศิริ ผาสุก	๑๒	ปริญญาโท				/

ตารางที่ ๔๒ (ต่อ)

ชื่อ	จำนวนกระทู้	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	ส.จ.เทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือเทศบาล
๑๖. นายวิตร วงษานุทัศน์	๑๒	ปริญญา ๔ น.ธ., พ.ม.	ครู			/
๑๗. นายพีร์ บุณนาค	๑๒	ม.๔	ธุรกิจ	/	/	
๑๘. นายทองดี อัสราชีวิน	๑๒	ม.๔	นักการเมือง	/		
๑๙. นายสุคจิตต์ จำปีทอง	๑๒	มัธยมสายอาชีพ	ธุรกิจ			/
๒๐. นายเริ่มรัฐ จิตรภักดี	๑๐	เนติบัณฑิตไทย	ทนายความ			/

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้จะเห็นได้ว่า รัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นช่วงเวลาประมาณ ๑ ปี มีกระตุ๋ตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นต่อประธานสภารวมทั้งหมด ๗๒๔ กระตุ๋ตาม จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๕๖ คน ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ๒๖๕ คน ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนที่ตั้งกระตุ๋ตาม คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๕ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนเกือบครึ่งหนึ่ง คือจำนวน ๑๑๓ คน ไม่เคยตั้งกระตุ๋ตามเลย และเมื่อหักจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งอยู่ในคณะรัฐบาล จำนวน ๒๕ คนออกแล้ว คงเหลือสมาชิกสภาผู้แทนจำนวน ๘๔ คน ที่ไม่เคยตั้งกระตุ๋ตามเลย

ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ๑๕๖ คนนี้ เป็นผู้แทนใหม่ ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๔ ของผู้แทนที่เสนอกระตุ๋ตามทั้งหมด และเป็นผู้แทนเก่า ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๖ ของผู้แทนที่เสนอกระตุ๋ตามทั้งหมด ดังนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้แทนใหม่ในสภาซึ่งมีจำนวน ๑๔๓ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๑๐ ของสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด และผู้แทนเก่าซึ่งมีจำนวน ๘๖ คน หรือร้อยละ ๓๑.๙๐ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเสนอกระตุ๋ตามนี้เป็นบทบาทของผู้แทนใหม่มากกว่าผู้แทนเก่าโดยเฉลี่ย เพราะผู้แทนใหม่ที่ตั้งกระตุ๋ตามคิดเป็นร้อยละ ๖๕.๐๒ ของจำนวนผู้แทนใหม่ในรัฐสภา ส่วนผู้แทนเก่าที่ตั้งกระตุ๋ตามคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๖ ของจำนวนผู้แทนเก่าทั้งหมด

ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๕๖ คน ที่ตั้งกระตุ๋ตามนี้ แบ่งออกได้เป็น

๑. ผู้ที่ตั้งกระตุ๋ตามตั้งแต่ ๒๐ กระตุ๋ตามถึง ๒๗ กระตุ๋ตาม มี ๕ คน
๒. ผู้ที่ตั้งกระตุ๋ตามตั้งแต่ ๑๐ กระตุ๋ตามถึง ๑๖ กระตุ๋ตาม มี ๑๔ คน
๓. ผู้ที่ตั้งกระตุ๋ตามตั้งแต่ ๕ กระตุ๋ตามถึง ๙ กระตุ๋ตาม มี ๘ คน
๔. ผู้ที่ตั้งกระตุ๋ตามต่ำกว่า ๕ กระตุ๋ตาม มี ๑๐๔ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ส่วนใหญ่ตั้งกระตุ๋ตามไม่เกินคนละ ๔ กระตุ๋ตาม มีผู้ตั้งกระตุ๋ตามคนละ ๑๐ กระตุ๋ตามขึ้นไปเพียง ๑๔ คน จากผู้ตั้งกระตุ๋ตามทั้งหมด ๑๕๖ คน และสมาชิกรัฐสภาที่ตั้งกระตุ๋ตามมากที่สุด ๒๐ คนแรกหรือร้อยละ ๑๒.๘๒ ของผู้ตั้งกระตุ๋ตามทั้งหมด ได้ตั้งกระตุ๋ตามรวมกันเป็นจำนวน ๓๑๗ กระตุ๋ตาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๔ ของจำนวนกระตุ๋ตามทั้งหมด และข้อที่น่าสังเกตุเกี่ยวกับภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทน ๒๐ คนแรก จาก

ตารางที่ ๔๓

ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่เสนอกระต๊อบตามมากที่สุด

ชื่อ	จำนวนกระต๊อบตาม	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัด หรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑. นิยม วรปัญญา	๕๑	ม.ศ.๕, พ.ม.	ครูใหม่	/		
๒. สอาด ปิยะวรรณ	๓๖	ม.๖	นักธุรกิจ	/		
๓. แคล้ว นรปติ	๓๐	ธ.บ.	ทนายความ	/	/	
๔. สุระ ชัยวิรัตน์	๒๘	ป.๔	ค้าขาย	/		
๕. สุ่ม โทธิเสน	๒๓	ม.๖	ค้าขาย		/	
๖. ทรงธรรม ปัญญ์ จ.ส.อ.	๒๒	ม.๒	ทหาร	/		
๗. มาณิตย์ พรหมานนท์	๑๘	ม.๕	ค้าขาย	/		
๘. สมาน ชมพูเทพ	๑๗	ประกาศนียบัตร Inter Law	-	/		
๙. เปรม มาลากุล ณ อยุธยา	๑๖	ปริญญาโท	ค้าขาย	/		
๑๐. สำราญ วงษาจันทร์	๑๖	ป.๔	ธุรกิจ			/
๑๑. ธเนศ เตลาน	๑๕	ปริญญาตรี	ธุรกิจ			/
๑๒. พ.ท.บุญจง รัศมี	๑๕	ประโยคครูมัธยม	รับราชการ			/
๑๓. ญาติ ไหวถิ	๑๕	ประโยคครูมัธยม	ครู	/	/	
๑๔. อนันต์ ลุขสันต์	๑๕	ม.๖	ค้าขาย	/		
๑๕. กรวิศักดิ์ เหมะภูดี	๑๕	ม.๖, นักธรรมเอก	ครู			/

ตารางที่ ๔๓ (ต่อ)

ชื่อ	จำนวนกระทู้ถาม	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัด หรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑๖. ชุมพล มณีเนตร	๑๔	ม.ศ.๔	ธุรกิจส่วนตัว	/		
๑๗. ไพฑูรย์ ไทตระไวศยะ	๑๓	ม.๖	เกษตรกร		/	
๑๘. ประมวล กุลมาตย์	๑๓	อนุปริญญา	ข้าราชการบำนาญ	/		
๑๙. ส.อ. สนิทพงษ์ มุกตาคณิน	๑๒	วิทยาลัยเกษตร	นักข่าว, รัฐบาลทหาร			/
๒๐. โกศล แวววรรณ	๑๒	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ธุรกิจ			/

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

การศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มี ๔ คน และระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมี ๑๖ คน ในจำนวนนี้ ประกอบอาชีพธุรกิจ ๖ คน ทนายความ ๓ คน ครู ๒ คน ข้าราชการ ๔ คน โดยเป็นข้าราชการบำนาญเสีย ๒ คน ส่วนในด้านประสบการณ์ทางการเมือง มีผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ๘ คน และผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อนเลย ๑๒ คน

จากการศึกษาภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๐ คนแรกนี้ พบว่า ภูมิหลังทางด้านการศึกษาและประสบการณ์ทางการเมือง รวมทั้งภูมิหลังทางด้านอาชีพ ไม่ได้มีสหสัมพันธ์กัน เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีอาชีพแตกต่างกัน และไม่เคยมีประสบการณ์ทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาท้องถิ่นมาก่อน

จากตารางนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๔๑๔ ซึ่งมีช่วงเวลาดำเนินงานประมาณ ๗ เดือน มีกระทู้ถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยื่นต่อประธานสภาารวมทั้งหมด ๗๑๒ กระทู้ถาม จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ๑๑๔ คน ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ๒๗๔ คน ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนที่ตั้งกระทู้ถามคิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๖ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนจำนวนกว่าครึ่ง คือ ๑๖๕ คน ไม่เคยตั้งกระทู้ถามเลย และเมื่อหักจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งอยู่ในคณะรัฐมนตรีจำนวน ๒๐ คนออกแล้ว คงเหลือสมาชิกสภาผู้แทนจำนวน ๑๔๔ คน ซึ่งไม่เคยตั้งกระทู้ถามเลย

ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ๑๑๔ คนนี้ เป็นผู้แทนใหม่ ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๓ ของผู้แทนที่เสนอกระทู้ถามทั้งหมด และเป็นผู้แทนเก่า ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔๗ ของผู้แทนที่เสนอกระทู้ถามทั้งหมด ดังนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้แทนใหม่ในรัฐสภา ซึ่งมีจำนวน ๑๔๖ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓ ของสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด และผู้แทนเก่าซึ่งมีจำนวน ๑๓๓ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเสนอกระทู้ถามนี้ เป็นบทบาทของผู้แทนใหม่ มากกว่าผู้แทนเก่า โดยเฉพาะ เพราะผู้แทนใหม่ที่ตั้งกระทู้ถามคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๖ ของจำนวนผู้แทนใหม่ในรัฐสภา ส่วนผู้แทนเก่าที่ตั้งกระทู้ถามคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๓ ของจำนวนผู้แทนเก่าทั้งหมด

ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๑๔ คน ที่ตั้งกระทู้ถามนี้ แบ่งออกได้ดังนี้

๑. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามตั้งแต่ ๒๒ กระทู้ถามถึง ๕๑ กระทู้ถามมี ๖ คน
๒. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามตั้งแต่ ๑๐ กระทู้ถามถึง ๑๙ กระทู้ถามมี ๑๔ คน
๓. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามตั้งแต่ ๕ กระทู้ถามถึง ๑๐ กระทู้ถามมี ๒๐ คน
๔. ผู้ที่ตั้งกระทู้ถามต่ำกว่า ๕ กระทู้ถามมี ๖๔ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๑๔ ส่วนใหญ่ตั้งกระทู้ถามไม่เกินคนละ ๔ กระทู้ถาม มีผู้ตั้งกระทู้ถามคนละ ๑๐ กระทู้ถามขึ้นไปเพียง ๒๔ คน จากผู้ตั้งกระทู้ถามทั้งหมด ๑๑๔ คน และสมาชิกสภาผู้แทนที่ตั้งกระทู้ถามมากที่สุด ๒๐ คนแรก หรือร้อยละ ๑๗.๕๔ ของผู้ตั้งกระทู้ถามทั้งหมด ได้ตั้งกระทู้ถามรวมกันเป็นจำนวน ๓๔๕ กระทู้ถาม หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔๗ ของจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด ส่วนในด้านภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทน ๒๐ คนแรก พบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

มี ๓ คน และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มี ๑๗ คน ในจำนวนนี้ประกอบด้วยทนายความ ๑ คน
 ธุรกิจ ๑๐ คน ครู ๓ คน ข้าราชการ ๔ คน ส่วนประสบการณ์ทางการเมือง มีผู้ที่เคยเป็น
 สมาชิกสภาผู้แทนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ๑๔ คน และผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรมาก่อน ๖ คน

จากการศึกษาภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๐ คนแรกนี้ พบว่า ผู้ที่ตั้งกระทู้
 ถามมากที่สุด มักจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน ทั้งในระดับชาติและระดับ
 ท้องถิ่น โดยมีผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาในระดับท้องถิ่น ๒ คน ผู้ที่เคยเป็นทั้งสมาชิกสภาในระดับ
 ชาติและระดับท้องถิ่น ๒ คน และผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนในระดับชาติเท่านั้น ๑๐ คน
 ดังนั้น ประสบการณ์ทางการเมืองจึงมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ในการควบคุมฝ่ายบริหารโดยการตั้งกระทู้ถาม ส่วนภูมิหลังทางด้านการศึกษาและอาชีพนั้นมีส่วน
 สัมพันธ์กับการตั้งกระทู้ถามน้อยกว่าประสบการณ์ทางการเมือง

บทสรุป

จากการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการควบคุมฝ่ายบริหาร
 โดยการตั้งกระทู้ถาม ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ รัฐสภา ๒๕๑๔ และ รัฐสภา ๒๕๑๕ ปรากฏว่า
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสามสมัย ตั้งกระทู้ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของ
 กระทรวงมหาดไทยมากเป็นอันดับที่หนึ่ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสำนักนายกรัฐมนตรี
 เป็นลำดับรองลงไป เพราะกระทรวงเหล่านี้มีงานในความรับผิดชอบมากมาย ซึ่งเกี่ยวพันโดย
 ตรงต่อผลประโยชน์และทุกข์สุขของประชาชน สมาชิกรัฐสภาจึงได้ให้ความสนใจคอยตรวจสอบ
 ถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ส่วนกระทรวงที่สมาชิกรัฐสภาตั้งกระทู้ถามน้อย
 ที่สุด คือ กระทรวงยุติธรรม เพราะมีหน้าที่เกี่ยวกับคดีความ ซึ่งมีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ประชาชน
 สามารถร้องเรียน ยื่นอุทธรณ์และฎีกาได้อยู่แล้ว

ส่วนลักษณะของการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในรัฐสภาทั้งสามสมัย
 ปรากฏว่ามีลักษณะคล้ายกันมาก คือ สมาชิกรัฐสภาได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางด้านการเกษตร
 กรรมและเหมืองแร่ กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจและกิจกรรมด้านการบริหารงานของรัฐบาล เป็น
 หลักสำคัญ ทั้งนี้เพราะว่าเราเป็นประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ปัญหา

ทางการเกษตร ความยากจนของประชาชน ความบกพร่องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างมากมาย จะแตกต่างกันก็ตรงที่รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ นั้นได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมด้านการบริหารงานของรัฐบาลเป็นอันดับแรก ส่วนรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔ และ พ.ศ. ๒๕๑๕ สมาชิกสภาได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมด้านการเกษตรกรรมเป็นอันดับแรก เพราะว่าบรรยากาศทางการเมืองหลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เอื้ออำนวยให้กลุ่มเกษตรกรเกิดการเคลื่อนไหวรวมตัวกัน เสนอปัญหา ของพวกเขาต่อรัฐบาลและเรียกร้องให้รัฐบาลปกป้องผลประโยชน์ของพวกเขา การรวมกลุ่มกันของเกษตรกร เช่นมี สหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย เป็นต้น โดยใช้วิธีการประท้วง การเดินขบวน ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบปัญหาความเดือดร้อนเหล่านี้ด้วยอย่างจริงจัง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงได้ตั้งกระทู้ถาม เกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกร การปฏิรูปที่ดิน การประกันราคาพืชผลของเกษตรกร การชลประทาน เป็นต้น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐสภาทั้งสามสมัยนี้ ปรากฏว่า จำนวนสมาชิกรัฐสภาที่ตั้งกระทู้ถามมากที่สุด คือ สมาชิกสภาผู้แทน พ.ศ. ๒๕๑๔ คือร้อยละ ๔๗.๔๔ มากกว่ารัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๔๑.๔๔ และรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๔๐.๘๖ จากการศึกษาโดยเฉลี่ยจำนวนผู้แทนเก่าและผู้แทนใหม่ในรัฐสภา ปรากฏว่าผู้แทนเก่ามีบทบาทในการตั้งกระทู้ถามมากกว่าผู้แทนใหม่ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ และผู้แทนใหม่มีบทบาทในการตั้งกระทู้ถามมากกว่าผู้แทนเก่าในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔ และ พ.ศ. ๒๕๑๕ ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลผลักดันมาจากสภาพการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไป ที่ทำให้บรรดาผู้แทนใหม่มีความกระตือรือร้นต่อการแสดงบทบาทในด้านการควบคุมรัฐบาลโดยการตั้งกระทู้ถามมากขึ้น เพราะอัตราส่วนระหว่างผู้แทนเก่าและผู้แทนใหม่ในรัฐสภาทั้งสามสมัยนั้น ปรากฏว่า ผู้แทนใหม่มีมากกว่าผู้แทนเก่าทั้งสิ้น โดยในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ อัตราส่วนระหว่างผู้แทนใหม่และผู้แทนเก่า ๗๓.๘๗ : ๒๖.๑๓ ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔ อัตราส่วน ๖๔.๑๐ : ๓๕.๙๐ และในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๕ อัตราส่วน ๔๒.๓ : ๕๗.๗

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนิยมการตั้งกระทู้ถาม เพื่อเป็นการควบคุมการดำเนินงานนโยบายของรัฐบาลอย่างยิ่ง โดยดูจากจำนวนกระทู้ถามซึ่งมีเป็นจำนวนมากมายในแต่ละสมัยการประชุมสภา จนเป็นการยากที่คณะรัฐมนตรีจะสามารถตอบกระทู้ถามเหล่านั้นได้หมด เช่น ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ มีกระทู้ถามเหลือค้างคอบสมัยประชุม ละ ๒๐๐-๓๐๐ กระทู้

ถามเป็นประจำ หรือในสมัยรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งคณะรัฐมนตรีตอบกระทู้ถามเพียงร้อยละ ๑๗.๘๕ เท่านั้น^๑ แต่สมาชิกสภาก็ยังคงมีบทบาทในการตั้งกระทู้ถาม เพราะการตั้งกระทู้ถามทำได้ง่าย เป็นบทบาทเฉพาะตัวของสมาชิกและถึงแม้ว่าฝ่ายบริหารจะยังไม่ได้ออกกระทู้ถามของตนก็ตาม แต่ก็ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายบริหารได้รับทราบปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นได้ทันที และปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนที่อยู่กลุ่มพรรคฝ่ายค้านได้ให้ความสนใจที่จะควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร โดยการตั้งกระทู้ถามมากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดกลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล เพราะถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของสมาชิกกลุ่มฝ่ายค้านที่จะควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามที่แถลงไว้ และเพื่อเป็นการหาคะแนนนิยม เนื่องจากมีการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนทางวิทยุ ซึ่งบทบาทของสมาชิกในด้านนี้ มีผลดีเพราะว่าทำให้ฝ่ายบริหารต้องระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของตน และรับทราบถึงความบกพร่อง หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนั้นๆ ได้โดยตรง

---

^๑ กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.